

Beskyttelse av menneskerettighetene

Stortinget vedtok at Norge tiltrer Europarådets konvensjon. — Moseid hevdet at saken var ufullstendig behandlet og foreslo den utsatt til over nyttår

Stortinget behandlet i går innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen om innhentelse av Stortingets samtykke til at Norge tiltrer Europarådets konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter. Moseid (b) tok opp forslag om at saken ble utsatt til over nyttår, da han mente at saken ikke var grundig nok behandlet. Men dette forslaget ble nedstemt.

Moseid, som også er den eneste som har dissenter i komiteen, sa at dette er en viktig sak som trenger en ganske annerledes inngående behandling enn de har fått i komiteen, og kunne få i Stortinget nå. Det er ikke gjort klart rede for den store forskjell som eksisterer mellom denne konvensjon og FN's erklæring om menneskerettighetene i betydning og rekkevidde i arbeidet for fred og rettferd. En slik regional kon-

vensjon kan aldri erstatte FN's menneskerettighetserklæring og det fortsatte arbeid for beskyttelse av menneskerettighetene. FN's erklæring er av fundamental betydning for det internasjonale samarbeid for fred og frihet i verden.

Taleren mente at den demo-

kratisk verden gjør en alvorlig feil om den ikke gjør det som er mulig for å få til et samarbeid mellom øst og vest i det humanistiske arbeid. Han ville henstille til alle som får med dette FN-arbeid å gjøre å søke å utbygge den gjensidige forståelse som er skapt. Hvis det ikke lykkes å få et verdensomfattende samarbeid på dette område, vil alle andre internasjonale tiltak bare utsette katastrofen.

Taleren mente at det nettopp her knyttet seg de sterke håp til å komme fram til forståelse mellom øst og vest. Fra departement, regjering og komiteen er det forutsetningen at den avgjørende bestemmelsen om domstoler til å håndheve konvensjonen, ikke skal avgjøres her i dag. Den må bringes inn for Stortinget senere. På den måten vil ikke konvensjonen tre i kraft på det punkt som er avgjørende. Forutsetningen er at 8

Forts. 2. side.

Hermetisering i plasticposer

Moss, 5. desbr. (NTB). Hermetisering i lufttette plasticposer blir nå uteksperimentert ved Chr. Aug. Thornes hermetikkfabrikker, opplyser disponent Fr. Schjøn til Moss Avis. Et forsøk med agurker har falt meget heldig ut. Posene blir fylt med agurker og varm lake, sveiset igjen med spesielle kortbølgeapparater og sterilisert ved koking. — Det er som kjent vanskelig for hermetikkfabrikkene å få blikk og aluminium til emballasje.

Britenes store gjengjeldelsesaksjon i Malaya

Med gjengjeldelsesaksjonen mot land en Tars Pahang har britenes straffekampanje i Malaya nådd sitt foreløbige klimaks. Tras Pahang, som ligger nordost for Kuala Lumpur, har vært et sentrum for terrorvirksomheten og ligger bare 11 km. fra det sted hvor den britiske høykommissær, Sir Henry Gurney, falt i bakhold og ble myrdet 6. oktober. Byens 2000 innbyggere ble ført bort i militærbiler og anbrakt i samlingsleirer. Selve landsbyen er utslettet i henhold til bestemmelsen i kriseloven.

Mordet på Sir Henry før vel en måned siden skapte en storm av forbitrelse i Storbritannia, og det ble øyeblikkelig tatt skritt for å sette i verk en omfattende og hensynsløs jakt på morderne. Etter at kriseloven trådte i kraft, er 18 byer og landsbyer blitt utslettet fordi innbyerne ytet støtte til geriljastyrke, og i alt 10 000 mennesker er anbrakt i samleleirer.

KRISELOVEN

Kriseloven ble offentliggjort av regjeringen i Malaya den 8. desember i år, og dens viktigste bestemmelse gikk ut på at det ville bli iverksatt kollektive avstraffelser i områder hvor innbyggerne skrupeløst unnlot å hindre terroraksjoner eller nektet å gi opplysning om terrorhandlinger.

Den første kollektive straffekampanje ble gjennomført 20. januar i år overfor den lille byen Pusing, hvor en europeisk plantasje-eier ved navn White var blitt myrdet tre dager tidligere. Alle menn over 18 år skulle være med på å betale en mulkt på 40 000 malaysiske dollar, og alle butikker fikk ordre om å stenge.

UTSLETTELSER

Siden denne første aksjon, er det blitt tatt enda strengere forholdsregler mot en rekke andre byer. Flere av dem er blitt totalt utslettet. Jenderam, en av de «verste byer» ifølge britene, ble svidd av 15. februar og alle de 2500 innbyggere (malayere, kinesere og indonesere) ble under bevoktning av 1000 mann

britiske polititropper ført til Kuantan-leiren i Johore. I den offisielle erklæring ble byen karakterisert som et «banditt-rede av verste sort».

Da Sir Henry Gurney kom tilbake fra et besøk i Storbritannia for nøyaktig ett år siden, erklærte han at krigen mot opprørsstyrkene måtte bringes til avslutning innen utgangen av 1951. Etter mordet på ham er kampanjen blitt ytterligere intensivert, og britene har ikke levnet noen tvil om de akter å fortsette med sine gjengjeldelsesaksjoner til de innfødte terrorgrupper er uskadeliggjort.

Handwritten: Malaya 6/12/1951

Handwritten: 111131

Beskyttelse av . . .

Forts. fra 1. side.

stater ratifiserer bestemmelsen før domstolen trer i kraft, og så vidt taleren visste var det bare England som hittil hadde ratifisert den. Så lenge Norge ikke godkjenner denne bestemmelse, vil det ikke komme med blant de land som teller her. Det er helt på det rene at det ikke betyr noe for saken om den blir utsatt. Blir konvensjonen vedtatt nå, uten bestemmelsen om domstolen, vil det bare være et slag i luften, uten betydning for konvensjonens videre skjebne.

Taleren pekte også på den avgjørelsesmyndighet som ministerkomiteen får, og han trodde denne var i strid med det grunnsyn som har skapt FN's erklæring og Norges grunnlov. Det blir her knesatt en behandlingsmåte som erstatter domstolene med en administrativ og politisk myndighet.

Moseid pekte også på at Europarådet ennå ikke er ferdig med behandlingen av konvensjonen, men at det ennå er tre menneskerettigheter, bl. a. beskyttelse av eiendomsretten, som ikke er vedtatt av rådet. Han forbeholdt seg retten til å ta opp forslag om at saken utsettes til over nyttår.

Utheim (v), Møre og Romsdal, sakens ordfører, sa at komiteen har behandlet saken i flere møter. Her er tale om ratifikasjon av en overenskomst som er inngått mellom flere stater. Stortinget har å si ja eller nei. I komiteen var flertallet enig om at vi kunne godta det som er sagt her. Grunnen til at dette arbeidet ble tatt opp i Europarådet parallelt med FN var fordi en regnet med at det her var lettere å bli enig om en konvensjon og at en kunne gå lengre her enn i FN, der så mange oppfatninger av menneskerettighetene støter sammen.

Konvensjonen ble juridisk bindende og har forbud mot tortur og slaveri, vilkårlig innblanding i privatlivets fred, forhandlings- og foreningsspørsmålet osv. Alle disse ting var tidligere bare undergitt en nasjonal behandling. Misbruker en stat sine egne konstitusjonelle regler, kan ingen utenfra gripe inn. Her kan et brudd på konvensjonen bringes inn for et større forum.

Når det gjelder opprettelsen av den internasjonale domstol mener departementet at en skal vente noe og innhente erfaring for hvordan den vil virke.

Taleren antok at ministerkomiteens avgjørelsesmyndighet ikke er i strid med Grunnloven, selv om det er en noe ubestemt kompetanse ministerrådet har.

Etter flertallets mening er det ikke noe ukonstitusjonelt i å vedta konvensjonen.

Taleren ville tilrå at konvensjonen ble ratifisert. Vi er inne på nye baner i det internasjonale samarbeidet. La oss være i teten og ikke i køen under dette arbeidet.

Christie (h), Akershus, sa at

vensjon som foreslår en domstol til å håndheve konvensjonen, så er dette et skritt i riktig retning som han støttet fullt ut. Taleren fant det ganske unødvendig å utsette saken.

Henry (a), Larvik, var glad for konvensjonen og hadde ikke noen av de betenkeligheter som Moseid hadde.

Vatnaland (b), Rogaland, var enig i at saken er av stor betydning, men han ble ikke overbevist av det sakens ordfører brakte fram for at vi skal vedta dette i dag. Han visste at det var flere stortingsmenn som ikke hadde satt seg inn i konvensjonen, og mente derfor at saken burde utsettes.

Utenriksminister Lange sa at det er ingen som har ment at denne konvensjonen skal erstatte FN's erklæring, men på grunn av de store motsetningene i FN har det meget lange utsikter å komme fram til en juridisk bindende konvensjon der. Her har det vært mulig for en rekke stater å komme fram til en juridisk bindende konvensjon og da er det ikke tvil om at Norge bør være med, hvis vi finner konvensjonens bestemmelser forsvarlige.

Moseid (b) tok opp forslaget om at saken utsettes til over nyttår. For ham var menneskerettighetenes gjennomførelse grunnlaget for synet på framgangen i verden. Han ville ikke gå imot dem, men vi bestemmer selv det tidspunkt da vi ratifiserer konvensjonen, og saken er ikke grundig nok behandlet.

Selvik (a), Bergen, tok avstand fra at saken ikke var grundig nok behandlet i komiteen.

Ved voteringen ble Moseids forslag om utsettelse forkastet mot 9 stemmer — Bondepartiets. Moseid satte da fram forslag om at det ble tatt et forbehold når det gjaldt artikkel 32, som fastsetter ministerkomiteens avgjørelsesrett.

Det ble votert alternativt mellom dette forslag og innstillingen, og innstillingen ble vedtatt mot 4 stemmer.